

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 157, éjjel 488. Sürgőnycim: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 NOVEMBER 23.

PÉNTEK

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hetköznapi 1:00 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

A sentai járás jegyzői lemondanak az adóvégrehajtás miatt -- Köztársasági tüntetés a magyar parlamentben -- Deficitmentes lesz a jövő évi költségvetés -- A Vojvodina fizeti az állami adók egyharmadát

Miletics Szvetozár

A novisadi szerb gimnázium egyik professzora egy héttel ezelőtt a becskerekai szabad egyetem meghívására a vármegyeháza dísztermében egy rendkívül érdekes előadást tartott Miletics Szvetozárról a vojvodinai szerbek régi politikai harcainak egyik kiemelkedő alakjáról. Akik emlékezni és az emlékeken okolni óhajtanak, azok számára nem lesz érdektelen röviden rekapitulálni a rendkívül figyelemreméltó és érdekes előadás eszményét és egyes megállapításait. Az előadás fontosabb megállapításai ezek:

A Vojvodina szerbjei hosszú időn keresztül Bécs politikáját szolgálták, helyesebben mondva támogatták azt az osztrák politikát, amely a nemzetiségeken keresztül törekedett a magyarság elnyomására. Ezt a politikai irányt évtizedekig nem is lehetett megváltoztatni, s amikor az irányváltozás mégis bekövetkezett, a kezdeményezők munkája csak azért nem fult kudarcba, mert élükön olyan ideális gondolkozású és nagykonceptiójú politikus állott, mint Miletics Szvetozár. Miletics nem volt hajlandó küzdeni a Vojvodina elmagyarosítása ellen, de felállította azt a követelést, hogy Magyarország engedje át Boszniát és Hercegovinát a szerbeknek. Ausztria azonban mereven elzárkózott a kívánság teljesítése elől, s bár a magyarok nem támogatták az osztrák tervet, Ausztria katonai hatalmára támaszkodva a berlini egyezményvel birtokba vette Boszniát és Hercegovinát. A okkupáció Andrássy külügyministersége alatt történt meg. Amikor a magyar elégedetlenségeket is elhallgattatták, Miletics szakított magyarbarát politikájával, Tisza Kálmán miniszterelnöksége, majd a Tiszapárt és Deákpárt fuzója pedig teljesen kedvét szegte. A magyar kormány ekkor már nem volt szüksége a kisebbségek támogatására. A novisadi Srpska Maticát ekkor akarták Budapestre helyezni, s ekkor zárták be a szlovák gimnáziumot is. Miletics börtönbe került, ahonnan csak negyedfél évi raboskodás után szabadult ki. 1861-ben, az alkotmányos élet kezdetén, összehívták a megyegyűlést. Karácsonyi László főispán sokkal kevesebb szerbet hívott be a megyegyűlésbe, mint amennyi a lélekszám után kötelező lett volna. Várady Mihály, a szerb-magyar barátság lelkes híve, emiatt heves tiltakozást jelentett be és követelte a szerbség teljes számú képviseletét. Még 1869-ben is az ugynevezett becskerekai program alapján együtt működött a szerbség a magyarsággal. A szerb választókat felhívta Miletics pártja, hogy szavazzanak a magyar ellenzéki jelöltekre. 1864-ben, amikor Miletics a budai helytartóságtól engedélyt kért a novisadi „Szrpszki Dnevnik” szerkesztésére, megtagadták a hozzájárulást azzal, hogy „ő a szerbknél az, aki a magyaroknál valaki”. (A budai helytartóság itt Kossuthot érte.) Két évvel később indult meg a „Zasztava”, amelyet éveken keresztül szerkesztett. Miletics nem volt ruszofil, mert Oroszország akkoriban nem volt alkotmányos állam. Lengyel barátságot táplált. Ideálja volt egy

erős és alkotmányos Szerbiát teremteni és a jugoszláv eszmének főleg azért volt híve, mert úgy vélte, hogy Szerbia régi formájában tulki-csiny lett volna az európai civilizáció hű és igaz szolgálatára. Vezérelve: „Minden népnek annyi joga van az élethez, amennyire elősegíti az emberiség civilizációját”. Idealista volt a politikában. Az alkotmányosság és a nemzeti-ség — ez volt a két iránya, amelyért küzdött és dolgozott. Munkájában nyoma sem volt a

sovinizmusnak, sőt annak esküdt ellensége. Csak egyet nem akart soha: a bécsi reakciónak eszközül szolgálni. Békésen akart meg-egyezni az adott helyzettel, a magyarsággal és amikor felhagyott a reménnyel, kijelentette, hogy várni fog. Lánoki szemekkel megsejtette az európai bonyodalmakat. Tragikus sors lett osztályrészese a nagy ideálistának. 1884-ben lelki betegségbe esett, amelytől 1901-ben megváltotta a halál.

Allamcsinyt terveztek Németországban

Berlin nov. 19. Ma délelőtt tizenegy óra-
kor tanácskozássra gyűltek össze, az egyes né-
metországok miniszterelnökei, hogy állástfogal-
janak a locarnói szerződésben. Délután öt
órákor Hindenburg elnökléte alatt a birodalmi
kormány minisztertanácsot tartott, amelyen for-
málisan is felhatározta Stressemann birodal-

mi külügyminisztert, a locarnói szerződéseknek
Londonban való aláírására. A berlini hatóságok
ma bizalmas jelentést kaptak arról, hogy ma
éjjel a jobboldali szervezetek államcsinyt kísé-
relnek meg. A hatóságok messzemenő intézke-
dések tettek, hogy minden rendbontó kísé-
letet csírájában fojtsanak el.

A radikálisok ellenőriztetik Rádicsot

Miniszteri hatáskörrel rendelkező államtitkár kerül mellé — A jövő évi költségvetés a király előtt — Petrovics Nasztáz kihallgatása A politikai helyzet

Beogradból jelentik: Rádics Sztepannak a
kormányba való belépésével a politikai helyzet
normális mederbe terelődött. Ugy a kormány-
pártok, mint az ellenzék körében bizonyosra
veszik, hogy a költségvetés letárgyalásáig nem
is lesz semmi nagyobb esemény a politikai
életben, azután azonban bizonyosra lehet venni,
hogy Pasics szélesebb alapokon teljesen átszer-
vezi kormányát.

A radikálpárt tagjai nincsenek éppen a
legnagyobb bizalommal eltelve Rádics Sztepan
személye iránt, erre vall legalább az az akció,
amely két államtitkárt akar a közoktatásügyi
miniszteriumban látni. Ezek egyikének még az
a joga is meglenne, hogy ukázokat terjeszt-
hetne Öfelsége elé aláírás végett. A radikálisok
ugyan nem mondják ki nyíltan, hogy bizalmatlanok,
hanem azzal indokolják a miniszteri
hatáskörrel bíró államtitkár kinevezését, hogy
Rádics Sztepan sokat lesz agitációs uton és
így megakadna a közoktatásügyi miniszterium-
ban a normális ügymenet.

A költségvetés

A parlamenti szünet alatt, amely 27-ig tart, az
egy bizottságok megtartják üléseiket. Külön-
ösen a pénzügyi bizottság fog erősen dolgozni
és ma már meg is kezdi a tizenkettedek tár-
gyalását, amelyekkel 27-ig el kell készülnie,
hogy a parlament még december 1-e előtt le-
tárgyalhassa és elfogadhassa.

Sztojadinovics Milán pénzügyminiszter
tegnap levelet intézett a nemzetgyűléshez, amely-
ben közölte, hogy az 1926—1927. évi költség-
vetés elkészült és abban semmi deficit nem
mutatkozik.

Sztojadinovics ma megjelenik kihallgatá-
son és ez alkalommal Öfelsége előzetesen szen-
tesíti a költségvetést. Ennek megtörténte után

beterjeszti a parlamentnek a költségvetést a
pénzügyminiszter.

A kormány tanácskozása.

Pasics Nikola miniszterelnök tegnap dél-
ben egy órákor a miniszterelnökségi palotában
hosszabb ideig tárgyalt Uzunovics Nikola és
Srskics Milán miniszterekkel a kormány mun-
kaprogramjáról.

Este Pasics Nikola elnökléte alatt a mi-
nisztertanács tartott ülést, amelyen Sztojadinovics
Milán pénzügyminiszter előterjesztette a
költségvetési tizenkettedektől szóló javaslatot,
amit a minisztertanács elfogadott. Utána még
a bel- és külpolitika legutóbbi eseményeit vitat-
ták meg, majd tárcaügyeket tárgyaltak és ezzel
a minisztertanács véget is ért.

Petrovics kihallgatása

Képviselői körökben az este igen sokat
beszéltek arról, hogy Öfelsége tegnap este
hosszabb kihallgatáson fogadta Petrovics Nasz-
tázot a Davidovics kormány volt belügyminisz-
terét. A független radikálisok igen nagy fon-
tosságot tulajdonítanak mandátum nélkül ma-
radt vezérük kihallgatásának. Ezzel szemben
az ellenzék szerint semmi jelentősége sincs a
kihallgatásnak.

A Thurn-Taxis ügy

A Lukinics Edo elleni vádanyagot felül-
vizsgáló bizottság tegnap délelőtt és délután
ülést tartott, amelyen a vizsgálat eddigi ered-
ményét ismertették. Miután Ausztriából még
mindig nem érkezett meg a szükséges anyag
a bizottság újabb haladékokat fog kérni a par-
lamenttől a vizsgálat eredményének beterjeszté-
séről. Ha ezt nem kapják meg, akkor az eddigi
eredményről számolnak be.

Súlyos veszedelem fenyegeti a franciákat Szíriában

London november 19. A Dayli Mail beiruthi tudósítója jelenti, hogy a druzok felkelése hova tovább szíriai nemzeti lázadássá nővi ki magát. A felkelőknek az a törekvése, hogy a vasuti vonalat elvágják, Damaszkuszt birtokukba vegyék és a franciákat kényszerítsék arra, hogy az országból kivonuljanak. A Daily News szerint Szidont is fenyegetik a druzok, akik három oszlopban nyomulnak előre.

Páris november 19. Mint Konstantinápolyból jelentik, az északi felkelők egyik vezére Aleppón és Adamán át Konstantinápolyba érkezett és innen Genfbe utazik, hogy a szíriai lakosság kívánságait a nemzetek szövetsége előtt képviselje.

Páris november 19. A Temps jelenti, hogy Hasbajának az ellenség részéről történt megszállása után, a helyzet rosszabbra fordult, miután a felkelők megvetették lábukat a Hermon hegység nyugati lejtőjén úgy, hogy most abban a helyzetben vannak hogy magát Beirutot fenyegetik és az összeköttetést a beiruti kikötő és Damaszkusz között elvágják. Ezzel szemben egy november 17-ről kelt damaszkuszi távirat azt jelenti, hogy a helyzet a legutóbbi negyvennyolc órában javult és a bandatevékenység lanygulása észlelhető.

Páris, nov. 19. A Chicago Tribun jelenti Beirutból, hogy a francia csapatok két nagy bekerítő mozdulatot kezdtek meg a déli Libanonban. A druzok Bourgez ellen intézett támadása teljesen megheiusult. Herjajurt két repülőgép bombázta, ezáltal a druzok állásai tarthatatlanná váltak.

Az álgrafologus

Vajda Ferenc grafologus kalandja

Vajda Ferenc az Érdekes Ujság grafologusa, aki Novisadon is járt, a mult héten Sentán tartózkodott, ahonnan e hét elején Staribecsejre utazott. Mikor Becsére ért és bemutatkozott mint az Érdekes Ujság grafologusa, azal fogadták, hogy ő nem lehet az, miután az Érdekes Ujság grafologusa már napok óta Bescsén tartózkodik. Vajda Ferenc erre visszautazott Sentára és a rendőrségen feljelentést tett az ismeretlen egyén ellen. Szerdán este azután váratlanul kézrekerült az álgrafologus. Branovacski Milorád rendőrtiszt a Royal kávéházban tartózkodott és figyelmes lett egy lángvörös haju fiatalemberre, aki nagy pénzekben kártyázott. A rendőrtiszt igazolásra szólította fel az ismeretlen fiatalembert, aki Steiner Adolfnak az Érdekes Ujság grafologusának mutatkozott be. Branovacski erre igazolványát kérte, mire az ismeretlen félrehívta és azt mondta neki, hogy hagyja békén s hozzon inkább pasasokat neki és akkor szép pénzt kereshet ő is. Branovacski erre a rendőrséget telefonálta, amelynek megérkeztek letartóztatta Steiner Adolfot, bekérte a rendőrségre és ott szembesítette Vajda Ferencel. Szembesítésnél Steiner még mindig azt hangoztatta, hogy ő az Érdekes Ujság grafologusa és nem Vajda. Mikor azután Mátics Szilvó főkapitány hallgatta ki, azt mondta, hogy a temesvári Jüdische Zeitung számára gyűjt előfizeteket és hirdetőket és csak mellékesen foglalkozik grafológiával. A rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte és előléte után nyomoz.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralékban levő előfizetőinket és viszontelárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel
„Délbácska“ kiadóhivatala.

Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Žetjeznička ul. 38.

A köztársaságot éltették a magyar parlamentben

Budapest, nov. 19. A nemzetgyűlés mai ülését feltizenegykor nyitotta meg Szcitovsky Béla elnök. A költségvetés általános vitájában ma Lovász János szólalt fel elsőnek. A mezőgazdaság súlyos válságát teszi szóvá. Visszatartja Peyer Károlynak azt az állítását, hogy a kisgazdák nem fizetnek adót. Kifogásolja, hogy Hegedüs Lóránd támadta a kormányzó udvartartását, Végre is — mondotta — a kormányzó nem utazhat villamoson mindenféle zsidó handléval. A költségvetést elfogadja.

Rainprecht Antal élesen bírálja a kormányt. Külpolitikája a legrosszabb, belpolitikáját egyenesen lehetetlennek tartja. Foglalkozik a királyság védelméről szóló törvénnyel és a legnagyobb abszurdumnak tartja, hogy ez a törvény még most is érvényben van. Ma mintegy negyven képviselője van a nemzetgyűlésnek, akik a köztársasági államformát tartják ideálisnak. Maga is elismeri, hogy a Károlyi-féle köztársaság rossz és helytelen volt. A jogfolytonosság frázisnak mondja, ennek ma már nincs jelentősége. Azután a legfontosabb belpolitikai kérdésekről beszél és a rokkantkérdés megoldását, a földreform igazságos keresztülvitelét és a közigazgatás revízióját követeli. A köztársaság és az egyesült európai államok életetésével fejezi be beszédét, a költségvetést nem fogadja el.

Csik János szerint Rainprecht jobban tette volna, ha az általánosan felvetett kérdések helyett a kenyér kérdéséről szólott volna. Nem lehet azt állítani, hogy egy nép érdekeit csak a köztársasági államforma szolgálhatja. Egy ország boldogulása nem függ az államforma

milyenségétől. A kormány gazdasági politikájával nincs megelégedve. Kívánatosnak tartaná, ha a földreform eljárást meghosszabítaná. A rokkant kérdést a háborus gazdagok súlyos megadóztatásával kell megoldani. Sürgeti a munkanélküliség elleni biztosításról szóló törvényjavaslat mielőbbi betervezését. Kifogásolja, hogy a statusrendezés során a tanítókkal és tanárokkal mostohán bántak. A kormány gazdasági politikája ellen bizalmatlan, ezért a javaslatot nem fogadja el.

Fábián Béla a forgalmi és kereseti adó kivétele és végrehajtása körül tapasztalt szabálytalanságokat teszi szóvá. Az egyházi adó rendszert kell bevezetni. Több határozati javaslatot nyújt be, amelyekben többek között a 3 százalékos késedelmi adó helyébe egy százalékosat ajánl.

Létay Ernő a külföld bizalmának megszerzését tartja fontosnak. Majd a mezőgazdasági többtermelés kérdésével foglalkozott és követelte a földreform radikális végrehajtását, amely nemcsak a kisemberek érdeke, hanem a földbirtokosoké is kifogásolja, hogy kisembereknek nagy árt kell fizetni a vagyonválság földekért. A költségvetést nem fogadja el.

Az elnök napirendi indítványa szerint a nemzetgyűlés holnap délelőtt 10 órakor folytatja a költségvetés vitáját. Viczián István személyes kérdésben szólal fel és kijelenti, hogy Propper tegnapi beszéde folyamán valótlanosságot állított róla. Eckhardt Tibor Huszár Károly egyik kijelentését cáfolja meg és ezzel az ülés este hat órakor befejezést nyert.

Kedden kulminál a Duna Novisadnál

A legmagasabb vízállás 480 cm körül lesz

A Duna vízének emelkedése bizonyos óvintézkedések megtételét követelte a várostól is és ezért a polgármester tegnap délután 5 órára a városháza kistermébe összehívta az árvédelmi bizottság tagjait. Az ülésen elsősorban Plavšics Nikola főmérnök számolt be az áradásról. A Duna legmagasabb vízállása tegnap Vácnál volt, ahonnan öt nap alatt ér be az ár. Novisadon tehát november 24-én éri el a legmagasabb állását a víz. A Duna vize 480 körül fog kulminálni, ami semmi féle veszélyt sem jelent Novisadra nézve, mert a gát 520 vízállást is elbir.

A bizottság ezután az új gát kiépítésének kérdésével foglalkozott. Mivel számítani kell

minden eshetőséggel, hogy ismét napirendre tűnik a tervezett nagy gátnak elkészítését. Erre vonatkozólag két terv merült fel az árvédelmi bizottság ülésén. Az egyik az, hogy a város vagy adja bérbe, vagy adja el a nagyréteg, olyan kikötéssel, hogy a bérló vagy vásárló köteles a gátat elkészíteni. A másik terv pedig az, hogy a város építse ki a tervezett nagy gátat, az érdekelt Káty és Petrovaradin községek hozzájárulásával. Az ülésen megbízták a városi tanácsot, hogy az egyik vagy másik terv megvalósítása érdekében tegye meg a szükséges lépéseket.

Három hónapra ítélték, mert a csendőrrre lőtt

Saját tud. A noviszádi törvényszék büntető tanácsa tegnap vonta felelősségre Zélics Kálmán 27 éves sztáribecseji földművest, akit az ügyészség emberölési kísérlettel vádolt, mert 1925 március 2-án Bescsén Bozsanics Tripa csendőrrre lőtt. Zélics a kérdéses napon egész délelőtt ivott, délután hazament lakására, magához vette revolverét és az uccán többeket lövéssel fenyegetett. Gál Antal becsei lakos felhívta Bozsanics Triva csendőr figyelmét a gárázda Zélicsre. Bozsanics oda is ment Zélicshez, aki azonban elszaladt, amikor meglátta a csendőrt. Bozsanics üldözni kezdte Zélicset és megállásra szólította fel, mire Zélics megfordult

és azt mondta a csendőrnek: „Ne gyere ide, mert lelőlek“ és azonnal lőtt is revolveréből, a golyó azonban célt tévesztett. Zélics a lövés után tovább futott, Bozsanics pedig kerékpáron üldözte, és el is fogta. Ez ügyben már volt tárgyalás és a törvényszék helyszíni szemlét is tartott Bescsén. A tegnapi tárgyaláson kihallgatták a vádlottat, aki részegséggel védekezett és ezt igazolták a tanuk is. A bíróság dr. Szekulics Milán védőbeszéde után hatóság elleni erőszak miatt három havi fogházra ítélte Zélicset. Az ügyész fellebbezett, mert enyhének találta az ítéletet, az elítélt pedig azért, mert ártatlannak érzi magát.

Anglia ratifikálja a locarnói egyezményt

London, nov. 19. A munkáspártnak Chamberlainnel szemben benyújtott módosító javaslatát az alsóház 332 szavazattal 130 szavazat ellenében elvetette. A liberálisok közül néhányan a kormány mellett szavaztak, míg mások

tartózkodtak a szavazástól. Az alsóház erre 375 szavazattal 13 szavazat ellenében elfogadta Chamberlain javaslatát, amely szerint helyesli a locarnói szerződés ratifikálását.

Amerikai kölcsönt kapnak az olaszok

New-York nov. 19. A Morgan bankház vezetése miatt álló amerikai bankcsoport közvetítésével százmillió dolláros hétszázalékos kamatozású és harmincévi lejáratu kölcsönt

nyújtanak az olasz kormány azzal a rendeltetéssel, hogy Olaszország számára lehetővé tegyék az aranystandard helyreállítását.

RÁDICS, MINT EGYNAPOS MINISZTER

Az új közoktatásügyi miniszter egyelőre a legnépszerűbb ember Beogradban. Fényképészek rohama Rádics ellen. Az ellenzék utópiának tartja Rádics közoktatásügyi programját. Féltekenyek a radikálisok

ELJEN A NÉP! Az új közoktatásügyi miniszter szerdán délben, pontosan 12 órakor szállott ki autójából a királyi palota előtt. A tömegnek feltűnt Rádics eleganciája. A ragyogó autóból a horvát parasztvezér prémes bundában, fején cilinderral szállott ki. A harsány zsviódásra barátságos kezlegyintéssel felelt. Az Ofélsége előtt letett eskünel jelen volt Pasics miniszterelnök is, valamint egy katolikus pap. Eskütétel után Rádics feltűnő vidáman, könyed lépésekkel távozott a királyi palotából. Amikor autójába akart beszállani, a tömeg ismét harsány éljenzésbe tört ki. Erre Rádics megfordult és ércesen csengő hangon kiáltotta az ünneplők felé:

— Éljen a nép!...

A következő pillanatban azonban az autó már a miniszterelnökségi palota irányában robbogott tovább.

FÉNYKÉPÉSZEK ROHAMA RÁDICS ELLEN. A miniszterelnökségi palotában az új közoktatásügyi miniszternek bemutatják az összes minisztereket. Néhány perces kedélyes beszélgetés után Rádics távozott. Az utcán ismét óriási tömeg fogadta, amely megpillantva Rádicsot, újból szünni nem akaró éljenzésbe kezdett. A palota kijárata előtt a fényképészek egész hada állotta útját. Egymásután csattantak a gépek és amikor Rádics távozni akart, az egyik elkésett fotografus egyszerűen megfogta Rádics karját:

— Miniszter ur, csak még egy percet kérek!

Rádics kissé ingerülten válaszolt:

— Elég, elég! Azért, mert miniszter vagyok, nem kell annyiszor lefotografálni...

KÖNNYELMŰEK E A SZERBEK? Rádics szerdán délután egy órakor a „Páris szálló“ éttermében fogadta az újságírókat, akik előtt hosszasan ismertette közoktatásügyi programját és jövődó terveit. Néhány elkésett újságíró az utcán ácsorgott s amikor az interjuvóló újságírók kitódultak az uccára, megrohanták őket kérdéseikkel:

— Mit mondott Rádics a szerbekről?

— Hát dicsért bennünket, meg nem is...

A kinntállók elálmélkodnak:

— Hogy-hogy?

— Azt mondta, hogy mi nagyon tehetséges és nagyon könnyelmű faj vagyunk...

Az egyik újságíró erre a következő, maliciózus megjegyzést tette:

— Hogy tehetséges nép vagyunk, az lehet, de hogy könnyelműek vagyunk, az biztos.

— Miért? — kérdezte valaki megdöbbenve.

— Hát nem vagyunk könnyelműek? Hiszen bevettük Rádicsot a kormányba!...

„ELTŰNTETEM PRIBICSEVICS HAGYATÉKÁT“. Rádics szerdán délután már át is vette hivatala vezetését lemondott elődjétől, Trifunovics Misától. A legközelebbi órákban természetesen sietett nyilatkozni erről is. Nagyjából a következőket mondotta egy érdeklődő hírlapíróknak:

— Átvettem a hivatalt és átnéztem a miniszterium személyzetét is. Nagyon sok alkalmatlan embert találtam. Ezeket természetesen nem fogom megtartani. Meg kell még jegyezni, hogy az egész miniszteriumban rettenetes zűrzavar uralkodik. Ez természetesen még mind Pribicsevics hagyatéka. Igyekeznem fogok mindent eltüntetni, ami a miniszteriumban Pribicsevicsre emlékeztet...

„RÁDICS PROGRAMJA UTÓPIA“. Vukicsevics lemondásával természetesen egyget csökkent a radikális miniszterek száma. A radikális párt — uralmi helyzetét féltve — most azt a követelést állítja fel, hogy a Rádics-párti közoktatásügyi államtitkár, dr. Paszarics mond-

jon le s helyébe nevezzenek ki egy radikálit. Ebben a megoldásban Rádicsék csak úgy hajlandók belemenni, ha kineveznek egy Rádics-párti belügyi államtitkárt. A két kérdésben egyelőre ajtközmögötti tárgyalások folynak. Rádics közoktatásügyi programjáról egyébként

nem nyilatkoznak a radikális lapok, míg az ellenzék lapjai azt egyszerűen utópiának minősítik. Egyelőre Rádics elmondhatja Julius Caesarral: Veni, vidi, vici...

Ma ő a legnépszerűbb ember Beogradban... (cs)

Az ország egyenesadójának egy harmadát a Vojvodina fizeti

Beszédes számok — A legnagyobb a forgalom Horvátországban — A Vojvodina kilencvenmillióval több egyenesadót fizet, mint amennyit kellene

A hivatalos lap november 12-iki számában hivatalos kimutatás jelent meg arról, hogy mennyit adót fizet a Vojvodina. Nem lehet tévedés ezekben a számokban, hiszen a pénzügyminisztérium statisztikai osztálya adta ki. Ez év január 1-től szeptember 30-ig állami egyenes adóból és pótdoból a következő összegeket fizették be az ország egyes területein.

	Költségvetésben előirányítva	Befizetve
Horvátország és Szlavonia	102 074.999.94	124 960.499.90
Bosznia és Hercegovina	41.437.199.97	55.943.688.—
Vojvodina	126.798.750.—	211.644.016.32
Szlovénia	52.500.000.—	100.307.293.16
Dalmácia	11.987.249.94	18.665.808.86
Szerbia és Montenegró	128.702.417.65	133.993.277.36
	464.401.617.50	645.564.583.60

A Vojvodina adófizetői tehát ez év első kilenc hónapjában közel kilencven millióval több állami egyenes adót fizettek, mint amennyit fizetniük kellett volna. Ez a túlfizetés egyedül az adó ehajtó közegek, elsősorban pedig a pénzügyigazgatók tulbuzgóságának köszönhető. Ilyen módon talán maga a pénzügyminiszter is érthetőnek fogja találni azt az elkeseredést, ami a vojvodinai adófizetők sorában észlelhető. Összehasonlítva azokat a számokat, amelyek arról számolnak be, hogy az ország egyes részei mennyit adót fizetnek, szintén

nagyon érdekes következtetéseket vonhatunk be. A Vojvodina fizeti a legtöbb adót. Négyezerannyit mint Bosznia és Hercegovina, még egyszer annyit mint Szlovénia, közel kilencven millió dinárral többet mint Horvátország és nyolcvan millió dinárral többet mint Szerbia és Montenegró együttvéve.

Az ország állami egyenes adójának egyharmadát a Vojvodina lakossága fizeti.

Az állami egyenes adóhoz hasonlóan a többi adónemből is a legtöbbet a Vojvodina fizeti. Az 500 százalékos és 30 százalékos pótdob 282,816,166,77 dinárból 79,475,162,52 dinárt a Vojvodina fizetett. A Vojvodina után a legnagyobb összeget 62,877,556,08 dinárt Szerbia és Montenegró fizették, Horvátország és Szlavonia pedig 50,369,639,81 dinárt. Hogy mennyire nem igazságos ez a megadóztatás, arra a legbeszédeesebb példa a forgalmi adó befizetése. Forgalmi adót tudvaleg még nálunk sem fizetnek kevesebbet, mint amennyi a tényleges forgalomnak megfelel. Itt már nem is vezet a Vojvodina, amely az év első 9 hónapjában 32,064,548,74 dinár forgalmi adót fizetett, míg Horvátország és Szlavonia 43,721,748 dinár és 94 parát, Szlovénia pedig 33,704,820 dinárt és 35 parát fizetett.

Ezek a beszédes számok legjobb bizonyítéka annak, hogy mennyire a szívükön viselik a vojvodinai radikális képviselők választóik érdekeit.

Lemond a Senta járási községek előljárósága

a jövedelem és vagyonadó kiméletlen behajtása miatt

Sentáról jelentik: Megírta a Délbács, hogy a sentai járás új pénzügyigazgatója Hunyecz József hivatalbalépése óta kiméletlenül behajtja a járás területén a vagyon és jövedelmiadót. Néhány nap óta hatmillió kettőszázézer dinárt hajtott be. Mindez azonban még nem elég, mert most utasítást adott ki, hogy Molon és Adán is kiméletlenül be kell hajtani a hátralékos vagyon és jövedelmiadót. A pénzügyigazgatóság több tisztviselőjét küldte ki a két faluba, hogy ezek az adóhátralékokat, amely Molon tizenkétmillió, Adán pedig nyolcmillió, nyolc nap alatt minden rendelék zésükre álló eszközzel behajtsák. A tisztviselők ki is mentek a falvakba, fellépésük azonban olyan izgalmat keltett a községek lakosságai körében, hogy Mol község előljáróság elhatározta lemondását. A moli községi előljáróság e határozata természetesen elterjedt a járás többi községeiben is és a községek előljárósága is hasonló értelmű elhatározásra jutottak. Tudomást szerzett azonban erről Dr. Atanaszjevics Milos az új sentai főszolgabíró is és ezért csütörtök délelőttre bizalmas értekezletre hívta magához az összes községi jegyzőket. Az értekezleten a jegyzők beszámoltak az izgatott helyzetről és az általános elkeseredésről, amely a megyében uralkodik. Közölték a jegyzők azt is, hogy ha továbbfolytatják a kiméletlen adóbehajtást, akkor az esetleges következményekért nem vállalják a felelősséget.

A főszolgabíró először bölcs mérsékletre akarta inteni a jegyzőket, miután azonban a jegyzők olyan érveket sorakoztattak fel, amelyeket ő nem tudott megcáfolni, kénytelen volt meghajolni azok sulya előtt. Erre az értekezlet elhatározta, hogy ha Hunyecz járási pénzügyigazgató nem rendeli vissza a kiküldött pénz-

ügyi tisztviselőket és nem szünteti be a kiméletlen adóbehajtást, mindnyájan csatlakoznak Mol község előljáróságának elhatározásához és lemondanak. Ezután dr. Atanaszjevics főszolgabíró vezetésével az összes községi jegyzők elmentek Hunyecz József járási pénzügyigazgatóhoz és közölték vele elhatározásukat. A pénzügyigazgató a küldöttségnek a következőket válaszolta:

— Nem áll módomban a kiadott rendelet visszavonni, sem a tisztviselőket visszarendelni. Ellenben még ma távirati jelentést fogok tenni a pénzügyminisztériumnak és a novisadi tartományi pénzügyigazgatóságnak a hozott határozatról és további utasítást fogok kérni. Ha a pénzügyminisztérium és a tartományi pénzügyigazgatóság felfüggeszti a rendeletet, akkor én visszarendelem a pénzügyi tisztviselőket. Addig azonban a tisztviselőknek a kapott utasítás értelmében kell eljárniok.

A járás főszolgabírójára, jegyzőkarára és közönsége bízok abban, hogy a pénzügyminisztérium és a tartományi pénzügyigazgatóság elhárítja azt a katasztrófát, amely a jövedelem- és vagyonadó kiméletlen behajtásával fenyegetné a sentai járást.

Garantált tiszta fehér

köső

és finoman örölt köső, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futoški put 66. Telefon interurban 534.

KISEBBSÉGEK

(—) Románia lakosságának egy-egyede kisebbség. Kolozsvárról jelentik: Az ellenzékben lévő román parasztpárt egyik vezető politikusa, A Stere a napokban hosszabb nyilatkozatot adott egy kolozsvári lap munkatársának. Nyilatkozatában többek között a következőket mondotta:

— A kisebbségek sorsa nálunk valóban nem rózsás, de a románoké sem az. Ma az országban nincs meg a parlamentarizmus, a jogrend és a törvények tisztelete.

Véleményem szerint ennek a visszaállítására pedig minden speciális kisebbségi sérelemnél sürgősebb, mert a kisebbségnek és többségnek közös a sérelme. Románia kisebbségeinek első sorban arra kell törekedniük, hogy ebben a törekvésükben támogassák az ellenzéki pártokat. Ha az ellenzék a kisebbségekkel együtt eléri azt, hogy a választásokon a tiszta népakarat nyilvánuljon meg, akkor a kisebbségek hatalmas számarányban bevonulnak a parlamentbe és ezáltal közvetlenül érvényesíthetik akarataikat. Ha pedig a jogrend ismét régi tisztaságában fog érvényesülni, elesik a kisebbségi bajok legnagyobb két forrása.

— Ma a liberálisok a pénz és az erőszak jogán igazgatják az országot. A liberálisokat pedig nem lehet pártnak tekinteni, hanem csak klikknek, mert semmi gyökerük sincs a népben. Ha szabad választás volna, a liberálisok eltűnének a parlamentből.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy Nagyromániának több mint a fele csatolt terület, és népességének több mint a negyede kisebbség.

Ezt a nagy területet kisebbségeivel és románjaival együtt ma teljesen megkérdésük nélkül kormányozzák, amint hogy a liberális klikk autokratikus módon kormányozza az egész országot. A jogrendet csak a legnagyobb demokráciával lehet helyreállítani.

(—) Bolgár képviselő a romániai bolgár kisebbségért. Bukarestből jelentik: Graber Péter bolgár képviselő nyílt levelet intézett Jorgához, amelyben kiemeli a bolgár és román állam közötti közeledés szükségességét. Szerinte ennek egyedüli feltétele az, hogy Románia jó bánásmódban részesítse a dobrudzsai bolgár kisebbséget.

(—) Ahol az imádkozáshoz is rendőri engedély kell. A Kolozsvárról megjelenő „Ellenzék” írja:

A reformátusok rendszeres bibliai estéket tartanak a téli időszakban, amelyek szorosan hozzátartoznak a felekezeti vallásgyakorlatához. Így volt ez eddig a kézdívársárhelyi reformátusoknál is, akik évente november 1-től május végéig hetenként kétszer az esti órákban összejöttek és lelkipásztoruk vezetése mellett egy-két órát töltöttek el bibliaolvasással és magyarázattal.

Vallásos gyülekezetek egyetlen szabad államban sem függenek rendőri engedélytől. Nálunk nem így van. A kézdívársárhelyi reformátusoknak be kellett jelenteni a rendőrségnél ezeket a vallásos gyülekezeteket. A rendőrség a múltban a bejelentést tudomásul vette s az estéket meg lehetett tartani. A folyó évben azonban megváltozott a helyzet. A rendőrség most már nem elégszik meg az egyszerű előzetes bejelentéssel, hanem minden egyes vallásos gyülekezetre bélyeges folyamodványt kell beadni a református lelkésznek.

Hogy a vallásos gyülekezeteket rendőri engedélyhez kössék, ismételjük, a legvilágosabban ellenkezik a vallásgyakorlatnak az alkotmányban és a kisebbségi szerződésben biztosított szabadságával. A sérelem súlyosságát csak növeli a kicsinyes elhatározás, hogy most már minden vallásos összejövetelre külön engedély kell. De azért természetesen nincs ok a panaszkodásra. Országunkban a vallási kisebbségek jogait a legszigorúbban sespektálják. Hogy miként, az elmondott eset eléggé mutatja.

Olvassa a Délbácskát!

A KÉK ÉS A FEHÉR „VARDAR” TRAGIKOMÉDIÁJA

A noviszádi monopolraktár igazgatósága nyilatkozik a dohány kisárusokról, a „Vardar” mizériáról, a dohánycsempészésről és egyébektől

Nem helyesli a megkülönböztetett pakkolást — A dohánycsempészés vigan folyik — Szigorú rendszabályok az árdrágítók ellen

A Délbácska már annak idején részletesen foglalkozott a „Vardar” cigaretta körül támadt bonyadalmakkal. A dohányjövédék igazgatósága ugyanis látható külső jelekkel különbözteti meg a Nisben készült gyártmányokat a többi gyártmányoktól, miáltal éles ellentétbe került unifikációs programjával. Hiába hangoztatja a dohányjövédék, hogy a „Vardar” cigaretták egyforma minőségűek, bármely gyárban készültek is, a dohányzó közönség mégis már évek óta a nisi gyártmányt részesíti előnyben. Nisi „Vardart” ellenben csak Szerbiában lehet kapni, a Vojvodinában pedig igen kivételes esetekben. Utóbbi időben a dohányjövédék *kék* és *lila* dobozokba csomagoltatja a nisi „Vardar” készítményeket, miáltal még nagyobb mértékben különbözteti meg a nisi a többi gyártmánytól. Emiatt azután a dohányárusok állandó molesztálásokat vannak kitéve, mert mindenki csak „kék” Vardart követel, kék Vardart pedig csak Beogradban lehet kapni. A fogyasztóközönség persze valóságos politikumot csinál a kérdésből és rettenetesen szidja a beogradiakat, akiknek jó cigaretta jut, a Vojvodinában pedig szemetet szívnak. A „Vardar” kérdés már annyira kiéleződött, hogy a kisárusok szövetkezete egy képviselő vezetésével deputációt akar meneszteni Beogradba, ahol tiltakozni fognak az igazságtalan bánásmód miatt.

A kisárusok idézték elő a zavart

A „Délbácska” munkatársa felkereste Csokics Milorádot, a monopolraktár noviszádi főnökét, aki a következőképpen nyilatkozott az aktuális dohánykérdésekről:

— Az egész zavart csak a kisárusok idézték elő, mert szolidnak éppen nem mondható konkurrenca szempontokból kiindulva állandóan bizonyos előnyben részesítették a nisi készítményeket. A fogyasztóközönséget csak félrevezették azzal, hogy úgy állították be a dolgot, mintha egyes „speciális” készítmények a „favorizált” fogyasztók kezébe jutnak s hogy csak a „kiválasztottak” kaphatnak jó cigarettát. Sőt olyan esetekről is tudok, hogy egyes trafikok nagy titokban kínálják a „jobb Vardart”, amelyet a pult alól huznak elő, de amelyeket csak a „jobb” kuncsaftoknak kínálják, ezzel is a saját üzletükbe csábítva a fogyasztóközönséget. Ez a legpiszkosabb konkurrenca, amelyet különben a legszigorúbb rendszabályokkal akarok lehetetlenné tenni.

Nincs különbség

„Vardar” és „Vardar” között

— Még mindig azon az állásponton állok, hogy a dohányjövédék igenis a legnagyobb figyelmet fordítja a készítmények kiváló kvalitására s e tekintetben nem ismer semmiféle különbséget a különféle „Vardar” készítmények között. A gyártás már olyan tökéletes, hogy gyártmányaink bátran felvehetik a versenyt Európa bármely dohányjövédékének készítményével. A dohányjövédék nem egy bürokratikus, hanem tisztán gazdasági intézmény, tehát saját érdeke is megkívánja, hogy gyártmányaink tökéletesek legyenek.

— A fogyasztóközönség is tudni fogja, hogy a múlt évben több hónapon át egyáltalában semmiféle „Vardar” készítményt nem lehetett kapni, hogy egyes monopolraktárak nem kapták meg az igényelt cigarettamennyiségeket, míg az idén a dohányjövédék minden tekintetben ki tudja elégíteni a fogyasztó közönség igényeit.

„Nem helyeslem a kék csomagolást”

— A nisi és a többi készítmények közötti látható csomagolási megkülönböztetést, vala-

mint a fehér dobozokon elhelyezett „nisi” bélyegzést a dohányjövédék igazgató tanácsa határozta el. Hogy milyen okok vezették amikor ezt az újítást elhatározta, nem tudom, de semmiesetre sem a kvalitás megkülönböztetése, mert a *nisi* és a *többi gyártmány között semmi féle különbség nincs*. Éppen azért részemről a megkülönböztetést *nem helyeslem*. Egyrészt azért, mert ezzel tápláljuk a *tömeg antaonizmusát*, akik emiatt abban a meggyőződésben élnek, hogy csak az állam bizonyos *kiváltságos* országrészei juthatnak a nisi gyártmányokhoz. Másrészt pedig a nisi cigaretta megkülönböztetésével a többi cigarettafajta árusítását akadályozzák meg. Sehogy sem tudom tehát helyeselni a monopoligazgatóság eljárását s ebben az irányban felterjesztést is intéztem felletes hatóságomhoz, amelyben részletesen megmagyaráztam a megkülönböztetés hátrányait. Mert világos, hogy csak a dohányjövédék fizet rá, ha Beogradban egy millió cigarettával többet és Novisadon két millióval kevesebbet adnak el.

Beograd rengeteg cigarettát fogyaszt

— A nisi dohánygyár készítményei Dél-szerbia, a háború előtti Szerbia és a Vojvodina és Srem egy részének igényeinek kielégítésére szolgálnak, vagyis a nisi dohánygyár a hozzá legközelebb eső országrészek igényeiről gondoskodik. Tehát nincsenek privilegizált országrészek, mert a nisi dohánygyár oda szállítja az árukat, ahol a szállítási költségek a legolcsóbbak. Hogy ezidőszereint Novisadon nincs nisi készítményű cigaretta, csak annak tulajdoníthatom, hogy Belgrád, mint az ország fővárosa, rengeteg cigarettát fogyaszt és a beográdi készáruraktár nincs abban a helyzetben, hogy nagyobb mennyiségeket a Vojvodina részére elkülönítsen.

— Tudomásom van róla, hogy Novisadon olyan „Vardar” cigaretták kerülnek forgalomba, amelyeket nem az itteni monopolraktár szállította, hanem más rayonokból származnak. ezáltal felburjandzolt az *árdrágítás*, mert a nisi Vardart csak *féláron* lehet kapni egyes trafikokban, kávéházakban és vendéglőkben. Ez ellen a *legszigorúbb intézkedéseket foganatosítottuk*. Megkértem a noviszádi pénzügyi kontrollhivatalt, hogy szigorú intézkedésekkel tegye lehetetlenné az árdrágítást.

A dohánycsempészés

Munkatársunk arra a kérdésre, vajjon a noviszádi fogyasztás az utóbbi időben a „Vardar” mizériák miatt csökkent-e, az igazgató a következőket mondotta:

— A fogyasztás tényleg csökkent, de ezt nem annyira a „Vardar” miatt támadt bonyadalmaknak, hanem inkább a *csempészésnek* tulajdonítom. Most van a csempészés szezonja, a dohány már érett és az őszt még nem váltottuk meg. Legjobban bizonyítja, hogy milyen nagy mértékben folyik a csempészés, *hogy rengeteg a kereslet a cigarettapapír iránt*. A készáruraktár emiatt kénytelen a cigarettapapír kiszolgáltatást *szűkebb keretek* közé szorítani. Ezen túl csak annyi cigarettapapír kerül forgalomba, amennyi körülbelül a monopoláru készítmények elfogyasztására szükséges. Mindazonáltal a csempészés az idén mégsem olyan nagy mértékű mint tavaly, amit annak tulajdonítom, hogy a vojvodinai közismert csempészvidékeken a dohánytermelést beszüntettük.

Érdekes jelenség végül, hogy kizárólag a „Vardar” cigarettáknál vélnék a fogyasztók némi kvalitás különbségeket felfedezni. Ez is csak bizonyítéka annak, hogy a nisi cigarettával szemben tanúsított szimpátia nem más, mint beképzeltetés és autoszugesztio. K. A.

HIREK

Hogyan robbantották fel a novisadi katolikus templomot

avagy

Miből lesz a cserebogár?

A novisadi papírbomba, amely nemrég a katolikus templom mellett robbant fel és ez alkalommal három és fél darab kavicsot megmozgatott a helyéből, óriási szenzációt keltett a külföldi sajtóban. Valószínűleg a stilszerűség kedvéért robbant olyan nagyot a külföldi újságpapíros hasábjain, mert a bomba is újságpapírba volt csomagolva. A csodabogárszámba menő külföldi tudósítások a szenzáció erejével hatottak mindenütt. Nem is csoda, amikor ilyeneket írtak a lapok:

„Ujság” (Kolozsvár) Ujvidékről jelentik: Tegnap este, amikor Ujvidék jámbor polgársága éppen aludni készült, hatalmas detonáció reszketette meg a levegőt. Az emberek ijedten ugráltak fel ágyaikból és a katolikus templom felé rohantak. Csakhamar kiderült, hogy egy bomba robbant fel a templom balhajójában. A bomba ledöntötte az egyik pillért és megrongálta a főoltárt. Emberéletben nem esett kár.

„Hétfői Lapok” (Brassó) Ujvidéki tudósítónk jelenti: Tegnap este felrobbantották a katolikus templomot. A bomba borzasztó pusztításokat végzett, a két templomhajó romhalmazzá vált. A harangozót a bomba légnyomása a harmadik imapadból a karzatra röpítette. Nyolc ember a helyszínen meghalt.

„Ellenzék” (Kolozsvár) Ujvidékről jelentik: Bűnös kezek rettenetes pusztítást végeztek a nyárspolgári mentalitású jugoszláv városban. Bombával felrobbantották a város díszét és személynét, a katolikus templomot. A plébános éppen misét olvasott, amikor a főoltár közelében levő fűtőtest alatt elhelyezett pokolgép irtózatosszerű detonációval felrobbant. A plébánost csak a véletlen mentette meg a biztos haláltól, ellenben az ájtatos közönség között rettenetes kaszást végzett a halál. Harmincketten a helyszínen lehelték ki lelküket, kilencvenhárom súlyos sebesüléseket szenvedtek. A kivonult mentők főparancsnoka, Polit Gyuró vezérkari ezredes százkilencvennégy embernek nyújtott első segélyt. A városban óriási az izgalom. Mindenki a kormányt okolja a történetért, számonosan pedig Rádics Istvánt vádolják a tett elkövetésével.

„Kassai Munkás”: Novisadról jelentik: A proletár tömegek tegnap Jugoszláviában is végre döntő küzdelmet vívtak meg a nép elnyomóival. A kapitalista alapon felépült klerikális bálványgúlat, a római katolikus templomot eltűntették a föld színéről. A templom helyén ma már csak üres lyuk tátong, hirdelve az igazság diadalát. Már napok óta suttoztak, hogy a templom sekrestyéjében Pasic miniszterelnök és Prcics Milán zagrebi főispán titkos összejöveteleket tartottak egy nagyszabású kommunista elleni akcióról. Az összejöveteleken résztvett Császár Géza az hísmertevű loyalista is, aki hálójába akarta keríteni Csuka Zoltán elvtársunkat. De nem hiába mondja a német közmondás: „Kleine Fische, gute Fische”, a pokoli terv nem sikerült és bátor kezek a levegőbe röpítették a bálványimádókat. Azt mondják, hogy kilencszáz kilogramm ekrazit robbant fel, a templomtornyon elhelyezett kereszt pedig a nagy hőstől frigiá sikkává változott át, mintegy intő példálul szolgálva a jövő proletármegzedéknek. Eljének hős ujvidéki elvtársaink! Világ proletárjai egyesüljétek!

„Pozsonyi Magyar Ujság”: Szinte borzong a hátunk, amikor ujvidéki tudósítónk jelentése alapján azt a hajmeresztő hirt kell kölnünk olvasóinkkal, hogy Ujvidék istenháza összeomlott. A porba hullott a katolikus vallás és a magyar-, szerb-, horvát-, szlovén fajvédelem egyetlen mentősvára. Bűnös kommunistakezek tüntették el a föld színéről, ugyanazok, akik a Rákosiékat, Kunékat, Szammuekykat és ha-

sonló gazembereket neveltek. Hát nincs már a világon erkölcsi alap? Nincs már istenfélelem, nincs szeretet, nincs felebaráti tisztelet? Bizonyára a Mártíry esetet akarták megbosszulni véres kezek; de a botnak két vége van és az Isten haragja könnyörtelenül fog lesújtani mindazokra, akik a reneszánsz e dicső emlékét romba döntötték. Imádkozzunk a halottak lelki üdvéért.

Ujvidéki Uj Közlöny: Ujvidékről jelentik: Rettenetes eset tartja izgalomban a Vajdaság székhelyét és magyar lakosságát. Ismeretlen tettesek a katolikus templom négy sarkában ekrazitbombákat helyeztek el, amelyek rettenetes erővel felrobbantak. A templomban ugyanakkor körülbelül kétezer ájtatos hívő tartózkodott. A robbanás folytán ötszázán a levegőbe repültek, a többiek pánikszzerűen menekültek. Gyermekeket, öregeket, fiatalokat, nőket tapostak össze. A bomba ereje átvágta a város háza falait és agyonlötötte a polgármestert és harminchárom tanácsagot, akik éppen a híres novisadi „Ingenyakkao” egyesület új paitójáról tárgyaltak. A pánik rettenetes. Az ország minden tájáról segélyvonatok indultak utnak. A kormány lemondott.

Végül a kolozsvári „Ujság” visszatérve az esetre a következőket írja:

Mint Berlinből Bécsen keresztül a Kölnische Zeitung londoni tudósítójának beogradi kirendeltsége jelenti Ujvidékről, a város romhalmazban fekszik. Eddig harmincezer ember haláláról érkezik hír. Rádics parasztvezért a közoktatásügyi miniszteriumban érte a halál. A bomba Beogradban is elpusztította a Moszkva-szállodát és a pénzügyminiszteriumot. Zagrebban összedőlt a katedrális, a novisadi „Srpski Kraljban” pedig felrobbantak az összes Tigermilch készletek. Az országban elrendelték az általános gyászt. A középületeket fellobogózták.

K. A.

1925. November 20. Péntek

Római katolikus: **Valois Szt. Félix.** Protestáns: **Jolán.** Gör.-keleti: **Hieron.** A nap kel reggel 7 óra 11 perckor, nyugszik 4 óra 19 perckor. A hold kel 11 óra 13 perckor, nyugszik 20 óra 33 perckor. Nemzeti Színház: Marinka a táncosnő. — Apolló mozi: A tizparancsolat.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az idő télies marad. A szelek meg fognak erősödni és a tengerparton bóra lesz. A felhőzet általános marad, nagyobb csapadék nélkül, szorványos hópihékkal. A hőmérséklet továbbra is sülyedni fog és mindenütt, a tengerpart és a délvidék kivételével, dér lesz.

Kis Teréz ünnepe: Október 1. A Vatikán a karmelita „kis Teréz” ünnepét hír szerint október elsejére teszi. A „kis virág” voltaképp szeptember 30-án halt meg, de mivel erre a napra esik Szent Jeromos ünnepe, az egyik legnagyobb egyházatyáé, Szent Teréz ünnepét a következő napra teszi.

Protestánsok zarándoklata a pápánál. Megemléztük nemrég, hogy különös zarándoklat járt Rómában: 210 skandináv, akik közt csak 30 volt katolikus, a többi protestáns. A dolog úgy esett, hogy már a májusi skandináv zarándoklaton a katolikusokhoz több protestáns is csatlakozott s ezek oly lelkesedéssel beszéltek otthon római élményeiről, hogy csakhamar újabb zarándoklatot rendeztek, amelyben hatszor annyi protestáns vett részt, mint katolikus. Megható volt, amint valamennyien elvégezték a katolikusokkal együtt a jubileumi búcsu elnyerése előtti templomlátogatásokat. Ami azonban a derék skandinávokat leginkább meghatotta, a pápai kihallgatás volt, amelyen teljesen katolikus módon és a legnagyobb tisztelettel viselkedtek. A konzisztorium-teremben várták a pápát csendben és elmélkedve. Midőn a pápa belépett, valamennyien letérdeltek s térdelve maradtak, míg a pápa a sorok előtt elment. A Szentatya jóindulattal s mosolyogva üdvözölte őket és a svéd Monsigner Snoys kaulozolása mellett, aki egyúttal francia tolmács volt, mindegyiknek csókra nyújtotta kezét s

emlékérmet nyújtott át nekik. A zarándokok, protestánsok éppúgy mint katolikusok, mély megindulással hódoltak a pápának s vették át a jubileumi érmet. A pápa aztán fellépett a trónra s francia nyelven néhány meleg szót intézett hozzájuk, majd a latin liturgikus formula szerint rájuk adta az apostoli áldást. A zarándokok ismét letérdeltek és mélyen meghajtott fővel vették Péter utódjának áldását. Midőn a pápa a termet elhagyta, háromszor éljen kísérte. Kevéssel utóbb a pápa portugál zarándokokat fogadva, mély megindultsággal a következő szavakat mondotta: „Mily titokzatos s egyúttal gondviselészerű az a találkozás, amely a ti hiteteket s ma is élő buzgalmatokat azoknak érzelmeivel összefűzi, akikben egy nagy katolikus multnak százados emlékei élednek újra, egy multé, amely azonban nagyszerű ígéretek rejti a jövődőre nézve.”

Verekedés horogkeresztesek és kommunisták közt. Berlinből jelentik: A lapok jelentése szerint a kemnitzai táncpalotában tartott nemzeti szocialista munkáspárt értekezlet alatt, a nagyszabású megjelent kommunisták és a nemzeti szocialista munkáspárt értekezlet alatt, a nagyszabású megjelent kommunisták és a nemzeti szocialista hallgatóság között ádáz verekedés támadt, amelynek során hatvan ember, köztük két rendőrhivatalnok is megsebesült. Az egyik munkás a kórházban belehalt sérülésébe. A rendőrségnek sikerült a főkolompásokat elfogni.

(x) **Tudja-e mi a törv. védett Winga Bonbon. „Winga” a világ legjobb csokoládé crem bonbonja. Kérjen tehát mindenhol „Winga” bonbont.** 2331 1-10

A magyar honvédség új főparancsnoka. Budapestről jelentik: A kormányzó Jankó Kocsard tabornokot a honvédség főparancsnokává nevezte ki.

Negyvenhárom mentőállomás van Berlinben. Berlinből jelentik: A berlini utcai mentőállomások száma ez év folyamán felállítottakkal együtt negyvenháromra emelkedett, amelynek harminc speciális autó áll rendelkezésére.

Különös hitbéli álláspont. A spanyol nyelvű államok között Cuba arról nevezetes, hogy legkevésbébbet törődik katolikus hitével. A sziget gazdagsága, buja klímája s lekipásztori mulasztások nagyon elaltatták a cubaiakban a vallás gondolatát. Érdekes viszont, hogy nemrég amerikai metodisták akartak Cubába beözönlenni s propagandát kifejteni, a cubai kormány a következő indoklással utasította el őket: „A mi vallásunk a legjobb a világon és mi azt sem tartjuk meg, minek akkor más vallás?”

Abd el Krim még sem köt békét. Párisból jelentik: Rabatból jelentik a Havas írodának: A külföldi sajtójelentéssel ellentétben idáig még egyetlen tárgyaló sem jelent meg Rabatban, akit Abd El Krim hivatalosan megbízott volna képviselődéül. Abd El Krimnek egyáltalán nincs is szándékában kezdeményező lépéseket tenni a béketárgyalások terén.

Elégett egy oceánjáróhajó két mértföldre a parttól. Newyorkból jelentik: A Lepane személyszállítóhajó, amely mintegy 360 utassal Floridából utban volt Newyork felé, a Delavare tengerből közelében kigyulladt. Hosszu ideig nem tudott rádióállomással összeköttetést kapni és már csak aránylag rövid idővel elsülyedése előtt tudta szorult helyzetét megismertetni. Nyomban segítőhajók érkeztek a helyszínére, de a hatalmas vihar következtében, noha a part csak két mértföldnyire volt, tehetetlenül kellett nézni a tűz gyors terjedését. A nyílt tengeren kigyulladt gőzöt kellett sülyeszteni. A kár három millió dollár. A hajó kapitányának bámulatos lélekjelenléte következtében a hajó háromszázharmincöt utasát megmentették, csupán egyetlen ember vesztette életét és tizenötön súlyosan megsebesültek.

Nemes Károly novisadi táncbanár tánciskolája a hó 21-én, szombaton este 8 órai kezdettel tartja kurzuszáró táncfűzéréjét, amelyen a növendékek nagyszabású színpadi táncokat fognak bemutatni. Az este külön meghívókat nem bocsájtottak ki. Belépődíj 20 din.

— **A Beltéri Kath. Kőr** f. hó 25-én, szerdán este műsoros táncestélyt rendez, melyre a kör tagjait ezuton hívja meg a Rendezőség.

— **Angol hang a flottaépítés ellen.** Londonból jelentik: Lord Oxford egy beszédében kijelentette, hogy a brit cirkáló építő politika kihívás más országokkal szemben, hogy ők is hasonló fegyverkezési versenybe kezdjenek. A singaporei flottabázis tervbevett felállítása, sem politikai sem erkölcsi szempontból nem igazolt. Lord Oxford a tengeraltatjárók megszüntetése mellett foglalt állást.

— **Egy negyedől fa ingyen.** Tegnap adtunk hírt arról az újításról, melyet a D. D. Za Eksploatacija Drva fakereskedés a Strand mellett (Telefon 455.) a mai nappal bevezetett és amely abból áll, hogy az említett cég minden hó végén a közjegyző közbenjöttével kisorsolja a hónapnak egy napját és mindenki, aki ezen a napon vásárolt fát a fenti cégnél, egy negyedől fát ingyen kap. Mindenkinek érdekében áll tehát a vásárlás után a szállító-jegyet megőrizni. A kisorsolt napot mindenkor lapunk utján fogja az Eksploatacija Drva a publikummal közölni.

— **Amerikai erkölcsök.** A „Catholic World“ jelentése szerint egy amerikai tudós, Dean Poud megállapította, hogy a 800.000 lakosu Cleveland-ban évente átlag hatszor annyi gyilkosságot követnek el mint a 8 millió Londonba, úgy hogy a lakosság aránya szerint Clevelandra hatvanszor annyi gyilkosság esik mint Londonban. Hasonlóképp a rablások, lopások és betörések száma ebben az egy amerikai városban nagyobb, mint egész Angol és Skótszágban. E különös tény megértésénél támaszpontot nyújt az a körülmény, hogy Angolországban kötelező hitoktatás van az iskolákban, Amerikában pedig nincs.

— **Nagy tűz Newyorkban.** Newyorkból jelentik: A Mississipi partján levő rakodóhelyen ma reggel tűz ütött ki amely gyorsan elterjedt. Hét ház teljesen leégett, a kárt három millió dollára becsülik. A dokk közelében horgonyzó hajókat biztonságba helyezték. Ezek között volt egy japán gőzös is, amely hetvenötezer zsák kávé rakott ki. A hajó rakománya teljesen elpusztult.

— **A tüdővész elleni küzdelem.** Párisból jelentik: A Journal Calmette tanárral folytatott beszélgetést közöl, a tanárnak a tuberkulózis elleni oltás körül végzett munkálatairól. Calmette tanár kijelentette, hogy e tekintetben a legjobb reményekkel van eltelve. Ahhoz azonban, hogy kutatásainak eredményét véglegesen megállapítottak lehessen tekinteni, még több év leforgása lesz szükséges. Annyi már most is bizonyos, hogy az anyag teljesen ártalmatlan, amit emberen és állaton végzett több ezer oltással tud bizonyítani. Az oltóanyag hatása rendkívül jó. Calmette tanár utal arra, hogy kétezerhetven oltás közvetlen eredményre vezetett.

— **Mennyi volt a ragályos betegek száma Ázsiában.** Párisból jelentik: Az Ázsiában előfordult ragályos betegségek múltévi statisztikája szerint 292.454 koleraeset fordult elő, amelyből 185.964 halálozás történt. 305.769 pestis 253.454 halálesettel, 60.581 himlőeset 29.159 halálesettel. Az összes fertőző megbetegedések száma 3.844.876, ebből 1.115.262 ember halt meg. Megjegyzendő, hogy ezek az adatok 458.783.400 lélekre vonatkoznak.

— **Izgalmas hajsza a limánon keresztül.** Tegnap délben fél egykor a vasuti hidon szolgálatot teljesítő Boros György rendőrnek feltűnt egy alak, aki a hidon át jött és a vasuti sinek mentén az állomás felé igyekezett. A rendőr igazolásra szolitotta fel az illetőt, miután azonban semmiféle igazolvány nem volt nála, elő akarta állítani a rendőrségre. Néhány lépést tettek, mikor az ismeretlen futásnak eredt és a limánon át az állomás irányába futott. A rendőr üldözőbe fogta, de nem tudta elérni. Az állomásnál az ismeretlen eltűnt

a rendőr elől, mire ez a levegőbe lőtt, hogy a vasuti rendőrség tagjait figyelmessé tegye, a szolgálatot teljesítő rendőrök erre szintén üldözőbe fogták a menekülőt, akit a Kamenici utcában elfogtak és azután bekísértek a rendőrségre. Itt kihallgatásakor azt vallotta, hogy Zelenka Márko a neve a boszniai Raskopolyen született és 23 éves. A rendőrség most azután nyomoz, hogy nem terheli-e valami bűn a lelkiismeretét.

— **A kegyeletes cigányok.** Két nappal ezelőtt feljelentés érkezett a noviszádi rendőrséghez, hogy két cigány ezerdínárt akart váltani és amikor a kereskedő már kiszámolta a százdínárosokat, tizdínárosokat kértek, közben azonban néhány százdínarost magukkal vittek. Így Fuchs György főuccai divatárust 300 dínárral egy Laze Kosztics uccai vegyeskereskedőt pedig szintén 300 dínárral károsították meg. A rendőrség tegnap elfogta a tetteseket Sárközi Iván és Kolompár Viktor személyében. Az elfogott cigányok azzal védekeztek, hogy Novisádon elhunyt atyjuknak sírkövet akartak emelni, de mivel nem volt pénzük, így akartak pénzhez jutni. A rendőrség e kegyeletes szándék ellenére is letartóztatta a két cigányt.

— **Miért fejlődik vissza az emberiség?** Londonból jelentik: W. A. Small chicágói tanár összeállítására szerint az egymást követő generációk egészséges testű és szellemű fejlődésének legnagyobb akadályai a nagyvárosokba való tömörülés. Több mint ötvétezer a közéletben nagy szerepet játszó egyén életkörülményeit vizsgálva azt találta, hogy ezeknek 73 százaléka pusztán és falun születet és nevelkedett és csak 27 százaléka nagyvárosban. Különösen érdekes, hogy a nagyvárosok külvárosai mindössze öt százalékat adták a megvizsgáltak kedvező arány-számba.

— **A városi költségvetés tárgyalása.** A novisádi számvevőség még szeptember havában elkészült a költségvetéssel és azt a bizottságnak be is terjesztette. A bizottság ülésén azonban több eszme vetődött fel a város bevételeinek fokozására és ezért a költségvetést visszaküldték a számvevőségnek, amely most átdolgozza. Ezzel a munkával rövidesen kész lesznek úgy, hogy a bizottság már jövő héten tárgyalhatja a költségvetést, amely még decemberben a közgyűlés elé kerül.

— **Miért drágulnak a sertések.** Két nap óta az élősértés ára ismét emelkedik. Ennek az az oka, hogy egy németországi cég Sentán bérbevette a városi vágóhidat, ahol kilencezer sertést fog levágni és a levágot sertéseket külföldre szállítani. A német cég megbízottai már is megkezdték a sertések összevásárlását.

— **Még nem nyert befejezést a Markovics ügy.** A városi fegyelmi választmányának tegnap kellett volna döntést hoznia dr. Markovics Giga városi tanácsnok fegyelmi ügyében, amelyet a polgármesterrel támadt konfliktusa miatt indítottak meg ellene. A fegyelmi választmány azonban nem hozott határozatot, mert nem volt elnöke. Dr. Milovánovics Milán polgármester, mint érdekelt fél nem elnökölhett, de nem elnökölhett Lákics Jován polgármesterhelyettes sem, mivel ő koronatanu az ügyben. Ezért úgy határoztak, hogy dr. Petrovics Milivoj bácskai kerületi főispánt kérik meg, elnököljön az ülésen. A fegyelmi választmány tehát akkor fog határozni dr. Markovics Giga ügyében, ha dr. Petrovics Milivoj bácskai főispán Novisadra jön.

GAZDASÁGI KÖNYVJEGYZÉKET

három dinár postabélyeg beküldése ellenében küld **GARAMSZEGY DEZSŐ** könyvkereskedő, NOVIVRBAS.

SPORT

Botrány előtt - botrány után

Ha a közönség és a játékosok fegyelmezetlensége folytán támadt kárhozatos epizódoktól eltekinthetnénk, úgy az idei őszi szezon utolsó eseményei hosszú időre kellemes emlékekkel zárulnának. Sajnos nem lehet egyszerűen napirendre térni a tribünön immár napirenden levő botrányok felett, mert ez egyrészt hovatovább odafejlődik, hogy úgy mint régebben, a jobb érzésű közönség nem megy ki a mérkőzésekre, másrészt mert a tribün hangulata átragad a játékosokra, bíróra egyaránt és a legszebben induló mérkőzés — mint vasárnap is — botrányba fullad.

Az eshetőségek mérlegelésénél, szegyen szemre már ezzel a körülménnyel is számolni kell. A mérkőzés nem a félidő, hanem a botrány előtti és utáni két fázisra oszlik. Eszerint kell elbírálni és ismertetni a bírók és a játékosok teljesítményét is. Igaz, hogy ez az állapot nem tart sokáig, mert elmarad a közönség és ezzel megszűnnek a botrányok is. Ez sovány vigasztalás volna és talán ajánlatos volna megakadályozni úgy, hogy fujja le a mérkőzést a bíró akkor, amikor a botrány kitör. Ennek megkellemetlen adminisztrációs következményei lennének. Pedig tenni kellene valamit, mert a botrányláz szenvedéllyé válik és azt mondja majd a közönség, hogy ha még botrányt sem lehet csinálni, akkor igazán nem érdemes futball-meccsre járni.

— **Elkészült a jégpálya.** A Lövöldében folyó munkálatok befejezéshez közelednek. A nivellálást befejezték, a kutak is elkészültek már és ha az időjárás továbbra is hűvös marad, remény lehet arra, hogy a kitűnő szórakozóhely rövidesen megnyílik.

— **Francia boxbajnok győzelme.** Párisban Solvinte francia boxbajnok tíz menetben pontozással legyőzte Feder osztrák bajnokot.

— **A Radnicski intézője** felkéri az összes játékosokat és rendezőket, hogy ma, 20-án este 7 órakor ötven jelenjenek meg az egészségügyi palotában.

— **Simonyi játszik vasárnap.** A vasárnapi bajnoki mérkőzés nehéz feladat elé állítja a Makkabi csapatát. A munkások gyors csatársora ellen védelmét igyekszik megerősíteni, amelynek tengelyében hír szerint Simonyi is játszani fog. Simonyi a közelmúltban a Radnicski amatőrréne volt és töviről-hegyire ismeri a munkáscsapat tudását. Beállítás nagy erősödést jelent a Makkabi csapatának.

— **A kerület választmánya** ma este ülést tart új helyiségében.

Pályázati határidő november 21.

A vasárnapi mérkőzés eredménye:

Radnicski - Juda Makkabi

Eredmény: .....

A pályázó neve és címe: .....

Hirdetőkink figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska“ kiadóhivatala.

Általánosan elismerik, hogy

A TIZ PARANCSOLAT

a leghatalmasabb filmalkotás!

NEVESSÜNK!

Egy kisgyermeket építettek be a noviszádi vasúti hid egyik pillérébe.

Igaz noviszádi történet, amelyben a noviszádi városháza toronyőre és Ede játszik a főszerepet

Az Ede. Illetőleg: A Jede. Nem mindenki ismeri őt, aki évek óta koronázatlan rikkancskirálya és röpcédulaosztogatója a dunaparti metropolinak. Életkorára vonatkozólag a legkülömbözőbb verziók vannak forgalomban. Alkötőlag husz éves. Két évig beteg volt, ez nem számít. Ezenkívül pipázik is és sohasem hord télikabátot, ami azt a gyanut kelti, hogy rokon-szenvez a III. Internacionáléval. Menetközben himbálódzik, s ha valaki megszólítja, így nevet: — Kchi... kchi... kchi...

A szemtelenkedőknek változatlanul ezt a választ adja:

— Maga sze bojonduhat máj meg... Mert a Jede seipit* is. Illetőleg szeipit. Nemcsak a szájjára, az egyik lábára is. Jede különben barátja a sajtónak. Nagyon szejeti a sajtót. Ész mindig hoz híjeket. Szenzációkat. Tegnap eztet hozta:

— Hajjotta szejkesztő új?
— Nem hallottam...
— Nahát eszt hajgassza meg. Ez egy szenzáció. Eztet csak magának mondom. Tugygya, hogy hoj van a vaszhid?
— Vas?

— Chi... chi... chi... A vaszhid. Nahát idehajgasson! Én eztet a tojonyójtól hallottam. Nem akaj odajönni? Fölmegyünk moszt mingyáj...

— Most nem érek rá Ede.
— Hát akkoj ejmondom. De hat ójakó má ott van a tojonyó. Eppen máma ott van...
— Nem érünk rá Ede. Meg ez ugys link.

Az Ede, Noviszád egyetlen és népszerű Jedéje nevet:

— Nem jink. Iszten bizony nem jink. Hajgassza csak meg. Így mondta a tojonyó. Mikoj a hidat cinájták, itten volt egy asszony. A tojonyó meszójte. Ész szok gyejeke vojít.

— A toronyörnek?
— Chi... chi... chi... Fenét neki. Az aszszonynak. Hét. Vagy nyojc. Ész aszt monták, hogy a vaszuti hid összedül, ha nem kevejik bele a cementbe egy kiszjányak a véjít. Ész az asszony aszt monta, hogy odaaggya az egyik kiszjányát. Csak az nem akajt menni. Ész akkoj az annya odaczalta egy almával. Aztán elvágták a torkát, a véjít beejesztették a maltejbe, a czontját megint összetöjték. Ész moszt az egész ott van az egyik pilléjben. Ész azóta ez a legjobb hid az egész ojszágban. Ha nem hiszt, kéjdezze meg a Vájoszházán a tojonyójt. Moszt éppen fönn van...

— Nem érünk rá Jede. Majd mászkoj. Moszt meg szejvusz.

— I... i... jó napot.
Ez a Kőművesz Kejemen noviszádi hisztőjijája. A fejejösszéget pejsze a Jede vájijája éjte. Meg a tojonyó pejsze.

* * *
U. i. Ede utólag kijelentette, hogy az egész történetből egyáltalán semmi sem igaz. Ezekután nincs kizárva, hogy mégiscsak van valami abban a befalazott kislányról szóló mesében. Ha az Ede tagadja, majdnem biztos, hogy igaz. Mert az Ede nagyon sokat forog a helyi radakciókban... (Cs)

A DUNA VIZÁLLÁSA

November 12-én reggel	—	—	200
November 13-án	—	—	241
November 14-én	—	—	282
November 15-én	—	—	320
November 16-án	—	—	343
November 17-én	—	—	366
November 18-án	—	—	386
November 19-én	—	—	404

Szerkesztésért félel: TOMAN SÁNDOR
Kiadó: „DELBÁCSKA” lapkiadóvállalat

A dinár árfolyamai

Bécs	1258.75	Prága	60.45
Budapest	1267.—	Berlin	—

Nov. 19	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.215	—	—	177.50
Zürich	—	1088.75	1089.50	1928.50
Newyork	518.75	56.37	56.35	—
London	25.13	273.55	273.75	484.50
Páris	20.60	223.50	225.50	396.—
Milano	20.87	224.75	225.50	401.—
Prága	15.40	167.30	167.40	296.25
Berlin	—	1344.—	1344.—	23.80
Budapest	72.80	792.—	—	14.—
Brüsszel	23.60	—	—	453.50
Bécs	—	794.—	795.—	14.1/2
Bukarest	2.40	25.75	224.50	46.3/8
Amsterdam	—	2278.—	2270.—	4022.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 november 19, 5 óra

Bécs	795.—	Prága	167.45
Páris	223.50	Zürich	1089.—
Milano	225.25	London	273.60
Newyork	56.37	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Zagrebi tőzsde

1925 november 19, 5 óra

Bécs	795.50	Prága	167.42
Páris	224.50	Zürich	1089.25
Milano	225.50	London	273.70
Newyork	56.42	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Chicagoi terménytőzsde

1925 november 19, 10 óra

Buza		Tengeri	
December	154.75	December	74.7/8
május 1926	151.50	május 1926	78.1/8
Julius	131.7/8	Julius	80.—

Irányzat: buza, tengeri változóköny (AVALA)

Noviszadi terménytőzsde

1925 november 19. (Hivatalos jegyzések)

Buza	
bácskai Usancen d. k.	kereslet 240.—
bánáti 77, 2 1/2, XI. Begej RK	kötés 240.—, 300 mm
szerémi 75, 2 1/2, d. k.	kötés 252.50, 1500 mm
	kötés 237.50, 500 mm

Zab	
szerémi duplikát kassza	kötés 170.—, 700 mm

Tengeri	
bácskai II. duplikát kassza	kötés 117.50, 500 mm
bácskai száritott XI. duplikát kassza	kötés 137.50, 450 mm
bánáti XII. I. Kelebija paritás	kötés 110.—, 2000 mm
szerémi II. d. k.	kötés 120.—, 2000 mm
szerémi száritott 10-XI. duplikát kassza	kötés 134.—, 600 mm
szerémi II. Duna	kötés 120.—, 1000 mm
szerémi III-IV. d. k.	kötés 125.—, 1000 mm

Buzalisz	
bácskai nullás komb. dk.	kötés 395.—, 100 mm

— Változás a kamenicai helyihajó menetrendjében. Az S. H. S. hajózási szindikátus Noviszád—Kamenica között közlekedő helyihajójának menetrendje november 15.-től kezdve a következő: Kamenicáról indul 5.45, 7.15, 10, 11.30, 14, 16 és 18 órakor Noviszádról indul 6.30, 9, 11, 13, 15, 17 és 19 órakor.

(x) Erdélyi deszkák minden mértékben legjobban beszerezhetők a Lisić fatelepen a kanálison tul.

§ Elitelt raktártolvajok. A noviszadi törvényszék büntető tanácsa tegnap hat havi börtönnre ítélte Milosavljevics Gyuro 33 éves noviszadi kereskedő segédet, négyhavi fogházra Gazi Jovan 33 éves futaki napszámot, három havi fogházra Koporec Ferenc 34 éves noviszadi napszámot és két hónapi fogházra Bermann Ferenc 29 éves noviszadi sofört pedig két havi fogházra ítélte, mert 1922-ben betörttek a Dimovics cég raktárába és onnan 5 kg vaniliját, 55 kg szekfűszeg, 3 kg borsót é 45 deka sáfrányt loptak.

Nyilt-tér*)

Felhívás.

Felhívom mindazokat, akiknek valamilyen követelésük van a Pajkan Marković (Pašičeva 37.) cégtől, hogy nálam f. évi dec. 1-ig jelentkezzenek. Később érkező értesítéseket nem fogok elismerni.

Lazar Sočin, Novisad, Pašičeva 37.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fotivec Antal „Napredak” kalapgyárának lerakata, Kr. Petra 19.

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszébb színek, posztóból készült párisi minták, díszítve 140—200 din. Elsőrendű velour kalapok 300—350 din. Állandóan nagy választék.

Legolcsóbb árak. — Saját érdekében okvetlenül keressen fel.

Az új Moravetz Album a legszebb ajándék.

Az idei Karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal, tánc és magyar nóta sláger, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Toska, Liszt: Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenkint véve 1250 leibe kerülnének, van az új Moravetz Albumban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem, ára 70 Dinár. Az első kötet hegedű kiadása (klarinéton és mandolinon is játszható) 48 Dinár, cimbalomra 48 Dinár. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy a Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán.
2047-1-6

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésesebben és olcsó árakon.

TELEFON: 488. SZÁM.

†
Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a szomorú hírt, hogy
NEUPAUER GYÖRGY
hosszu, súlyos szenvedés után 1925. október 26-án Syracuseban (Amerika) elhunyt.
özv. Neupauer Györgyné Neupauer Emma
anya felesége
Neupauer Vilmos Emma,
Newyork Evelin
Neupauer István Novisad gyermekei.
Neupauer Albert Fuchs Mici
Plymouth, Amer., fiverei szül. Neupauer huga.

Eladó háztelek

a Ljubljanska ulica 26. szám alatt 15 méteres utcai fronttal. Közlebbit:

A Kereskedelmi és Iparbanknál

Kralja Alexandra ulica 14.
2326-1-3

Győződjék meg mindenki, hogy a Ljubljana hazai házi gyártmányu

CIPŐ

jó, tartós és olcsó!

Ljubljansko Stovarište obuča
Filijala Novi Sad,

Vilsonov trg 2.
2323-1-3

Egy ljókarban levő

ZONGORA

jutányos áron eladó. Bővebbet Magyar u. 56.

Saját termésű

BOR

literenkint 10.— Dinárért kapható

Kamenička u. 16. sz. alatt.

Akik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzés, nyerne. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz 1rg Oslodjenja 3.
818-0

HITÉLET

magyar keresztény folyóirat. - Megjelenik havonta kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Mošorin—Bačka

NEMES TÁNCINTÉZETE

(AMERIKÁN BÁR) szombaton, e hó 21-én esti 8 órai kezdettel
Záró Táncfüzérkét

rendez, ameyen a növendékek frappáns szinpadai táncokat mutatnak be. — Zenét egy hírneves tánczenekar szolgáltatja. — Belépődíj 20 dinár. — Külön meghívó nincs kibocsátva.

Kezdeté este 8 órakor. Vége reggeli 3 órakor.

RENDELET

A) Megállapítást nyert, hogy a sofförök az ismételt figyelmeztetések dacára automobilokon és motorkerékpárokon nem alkalmazkodnak az előírászerű sebességhez, miáltal állandóan szerencsétlenségek történnek. Felhívom tehát az összes sofföröket és autótulajdonosokat, hogy szigoruan alkalmazkodjanak a közlekedési szabályokhoz, amelyek Novisad belső területére vonatkoznak, mert eilyenkező esetben a sofföröket és automobil-tulajdonosokat nemcsak pénzbüntetéssel, hanem elzárással is fogom sújtani.

Novisad belső területe alatt értendő: a Futaki-ut a Futaki-kaputól, a Temerini-ut a „Központi Hitelszövetkezet” téglagyárától és a Pirosi-ut a pirosi kaputól.

B) A főkapitányság mint a novisadi elsőfoku iparhatóság a legszigorubbán megtiltja a kertészeknek és virágárosoknak virágok és koszoruk árusítását a Kr. Aleksandra utcában.

A nagybani virágárosítók, valamint azok az idegenek, akik virágárosítással foglalkoznak, cikkekkel a nagypiacra utaltatnak.

Mindazok, akik e rendelet ellen vétnek, a legszigorubbán lesznek büntetve.

Novisad város főkapitányi hivatala, 1925. október 27-én.

Mihaldzsics s. k. főkapitány.

ÜZLETHELYISÉG

Novisad legforgalmasabb helyén
jutányos áron

AZONNAL KIADÓ

230 Cim a kiadóhivatalban 2-x

Urak figyelmébe!

Őszi ruha szükségletének beszerzése ne okozzon Önnek gondot, mert minden rendelését olcsón és pontosan, divatlap szerint a legkényesebb igényeket is kielégítően készít

Fehér Pál angol uriszabó,

Kralja Petra ul. 30. l. emelet, jobbra.

Kérem meggyőződni és szives pártfogását!

FEHÉR ISTVÁN

uri és női divat cipész

Novisad, Kralja Petra 30. sz. l. emelet

Készít mérték után

a legujabb divatlap szerint férfi varrott, szegelt és női galanterie cipőket elsőrangú kivitelben, jutányos áron. — Javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. — Elsőosztályu munkásokat állandó munkára, 2 tanoncot kosztal vagy fizetéssel felveszek.

Komló termelők figyelmébe!

Elsőrendű, horganyozott

KOMLÓDRÓT

minden mennyiségben, raktárról a legolcsóbban szállít

KRAMER TESTVÉREK

Drótárugyár NOVISAD, Mali Liman.

Komló termelők figyelmébe!